

Učiteljski Tovariš

Glasiló „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejujeta:

Jakob Dimnik in **Engelbert Gangl**

učitelja v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Jakob Dimnik**, Subičeve ulice št. 3.

Vsebina: Najvišje obvestilo. — Učiteljsko gmotno stanje na Goriškem. — Ljudevit Stiasny: Kako je postopati šolskim vodstvom glede pravno zanemarjenih otrok. — Fr. Rjina: Sadržajstvo v ponavljajni šoli. — Naši dopisi. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva. — Gospodarski program.

Učiteljstvo slovenskih in nemško-slovenskih ljudskih šol v Ljubljani je sklenilo pri okrajni učiteljski konferenciji dne 4. malega srpana 1898. vdanostno izjavo, ki jo je s posebnim odposlanstvom izročilo Njega Prezvzišenosti gospodu c. kr. deželnemu predsedniku Viktorju baronu Heinu s prošnjo, naj jo blagovoli sporočiti pred prestol Njegovega Veličanstva.

Na to vdanostno izjavo je došlo danes od visokega c. kr. deželnega predsedstva stalnemu odboru nastopno obvestilo: Štev. 5847

pr. 1898.

Njegovo cesarsko in kraljevo Apostolsko Veličanstvo so z Najvišjim odločilom z dne 21. novembra t. l. najponižnejše poročilo, podano od Njegove Prezvzišenosti gospoda ministerskega predsednika kot voditelja visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari o lojalnih izjavah, izraženih ob praznovanju izpolnjenega petdesetega leta Najvišjega vladanja, blagovolili radostno vzeti na Najvišje znanje.

Ker je bil omenjen v tem poročilu tudi lojalnostni izraz učiteljstva tamošnjega okraja, obveščam taisto vsled razpisa Njegove Prezvzišenosti gospoda ministerskega predsednika z dne 24. novembra t. l., št. 8799, o navedenem Najvišjem sklepu.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1898.

C. kr. deželni predsednik:

Hein s. r.

Ta visoki razpis dajem radosten na znanje čislaneu učiteljstvu slovenskih in nemško-slovenskih ljudskih šol ljubljanskih.

V Ljubljani, dne 8. grudna 1898.

Fr. Levec,

c. kr. okrajni šolski nadzornik,
načelnik stalnega odbora.

Učiteljsko gmotno stanje na Goriškem.

Dnogo let so nas odlašali zaradi slabih letin, potem se nas je mamilo in motilo več let z zemljiško-obveznim ali zemljiško-odkupnim davkom, češ, ta davek 8% odpade deželi leta 1895. in isti se obrne na

izboljšanje učiteljskih plač. To so poudarjali in nas zagotavljali na naše prošnje, spomenice in deputacije gg. poslanci izza časa vodstva g. viteza dr. Jožefa Tonklja. Večkrat smo učitelji vprašali in prosili za izboljšanje tudi na političnih shodih, a večkrat nam je g. vitez zagotavljal, da še nam bodo leta 1895. plače prav gotovo izboljšale, ker se v ta namen obrne onih 8% zemljiško-odkupnega davka, da ne bode dežela tako nič občutila. Tega mamila so se poprijeli tudi novoizvoljeni gg. poslanci. Zemljiško-odkupni davek je dežela res poplačala leta 1895., a o izboljšanju učiteljskih plač ni hotel nobeden nič več slišati! Šlo je leto 1895. že davno v večnost, pustivši nas reveže na cedilu. Molčali in trpeli smo pomanjkanje zaradi posebnega spoštovanja, vdanosti in ljubezni do naših novoizvoljenih gg. poslancev. A že tri leta traja stara pesem. Mamiti in slepiti nas bi hotela cenjena „Soča“, trdeč in povdarjajoč, da so gg. poslanci zapustili deželni zbor zaradi deželnega šolskega zaloga, in zaradi šolskega zaloga so se razbila zadnja pogajanja itd. Sevé, tako kaže zdaj povdarjati nasproti učiteljskemu gibanju za eksistenco. Ali meni cenjena „Soča“, da smo učitelji v žalju, da ne vidimo in ne slišimo ničesar, ali misli, da ne opazujemo in ne sledimo dogodkom v deželi? Mi nočemo sicer nobenemu nič očitati, navajamo le zakon, številke, citate in fakta in tako bi lahko navedli cele strani cenjene „Soče“ iz prejšnjega leta, zakaj so zapustili gg. poslanci deželni zbor, in do sedaj ni še povedala, zakaj so se prav za prav razbila zadnja pogajanja v celem obsegu. Mi radi verujemo, da med drugimi točkami in zahtevami je bil tudi deželni šolski zalog, a v kakoršnem obsegu in s kako gorečnostjo in očetovsko skrbjo za bedno učiteljstvo se je za ta zalog delalo, nam pove cenjena „Soča“, rekoč: „Ali mari menijo ti zabavljači (učitelji), da slovenski deželni poslanci sploh nimajo drugega posla nego le z vprašanjem o učiteljskih plačah?“ In zopet: dobivši deželni šolski zalog, je izboljšanje učiteljskih plač le še vprašanje časa. Ho, ho! Saj sem rekel, stara pesem. Hvala lepa za odkritosrčno izpoved! Ali naj ima učitelj še kaj upanja, še kaj nade?

Naša obupnost in pomanjkanje se razteza daleč — je brez konca in kraja. Sinovi in hčere večinoma ubožnih staršev smo se podali v šole. Prestopivši na učiteljske, smo bili navezani samo na državne štipendije, koje smo pa dobivali šele konec prvega ali v začetku drugega semestra. Jedli smo le dvakrat, največkrat enkrat na dan,